

również pisma o charakterze środowiskowym, co można odczytać jako wyraz wzmożonej aktywności różnych społeczności lokalnych.

Ostatni dział publikacji stanowi opracowana przez Władysława Marka Kolasę bibliografia prac poruszających temat lokalnych i regionalnych mediów. Na wykaz ten złożyły się 343 opisy bibliograficzne dzieł wydanych po 1989 r., a opublikowanych w wydawnictwach ciągłych i zwartych. Całość pracy zamyka spis autorów (z krótkimi informacjami o nich) oraz indeksy (osobowy; tytułów prasowych; stacji radiowych, telewizyjnych, nadawców i operatorów).

Z zadowoleniem należy stwierdzić, że badaczom publikującym swoje teksty w ramach tomu *Polskie media lokalne na przełomie XX i XXI wieku. Historia, teoria, zjawiska* udało się ukazać analizowaną problematykę na bardzo szerokim, interdyscyplinarnym tle. Dzięki połączeniu wysiłków naukowców z różnych dziedzin wiedzy w unikalny sposób przedstawiono zagadnienie mediów lokalnych, co pozwala na lepsze ich zrozumienie.

Barbara Centek

*Instytut Informacji Naukowej
i Bibliologii Uniwersytetu
Mikołaja Kopernika w Toruniu*

Periodyk „Dziennik Polski i Dziennik Żołnierza” powstały w Londynie w 1944 r. z połączenia „Dziennika Polskiego” i „Dziennika Żołnierza” stał się materiałem źródłowym, na którym oparła swe opracowanie Jolanta Chwastyk-Kowalczyk. Autorka skupiła uwagę głównie na „problemach literacko-kulturalnych, pozostawiając historykom penetrację i dokonanie analizy treści przemówień polityków, wojskowych i działaczy rządowych. [...] Interesujący autorkę aspekt pojęcia kultury dotyczy sposobu życia, standardów zachowania, etosu Polaków – uchodźców wojennych, głównie w obszarze literatury i kultury na uchodźstwie, nauki, sztuki (teatr, muzyka, plastyka, film) w czasie II wojny światowej i po jej zakończeniu, głównie w Wielkiej Brytanii, ale również wszędzie tam, gdzie

**Jolanta Chwastyk-Kowalczyk:
Londyński „Dziennik Polski i Dziennik
Żołnierza” 1944–1989. Gazeta
codzienna jako środek przekazu
komunikatów kulturowych, Kielce:
Wydawnictwo Uniwersytetu
Humanistyczno-Przyrodniczego Jana
Kochanowskiego 2008, 482 s.,
ISBN 83-7133-370-5**

przebywali nasi rodacy. [...] Podjęto też próbę ukazania tętna życia kulturalnego uchodźstwa polskiego, a w szczególności: jak prezentowało się życie literackie, literatura i kultura artystyczna na łamach DPiDŻ” (s. 18).

Ograniczenie problemu badawczego do zagadnień kulturalnych wy-

daje się słuszne, pozwala bowiem na wnikliwe przyjrzenie się wszelkim treściom zamieszczanym na łamach periodyku, a poświęconym tym problemom, pozostawiając innym badaczom analizowanie tematów znajdujących się poza kręgiem zainteresowań Jolanty Chwastyk-Kowalczyk. Już we *Wstępie* autorka dokonała przeglądu stanu badań nad trzema wydawnictwami ciągłymi: „Dziennikiem Polskim”, „Dziennikiem Żołnierza” oraz „Dziennikiem Polskim i Dziennikiem Żołnierza”, stwierdzając, że ten ostatni „nie doczekał się do chwili obecnej monografii”. Nie wydaje się to wielkim problemem, bowiem liczba różnorodnych artykułów, przyczynków i opracowań dotyczących tego tytułu jest imponująca i dowodzi, że „Dziennik Polski i Dziennik Żołnierza” był przedmiotem zainteresowania wielu badaczy. Dowiodła tego również sama autorka w dalszej części *Wstępu*, dokonując przeglądu publikacji poświęconych temu tytułowi, wydanych zarówno w okresie PRL-u, jak i po 1989 r., ukazujących gazetę na tle innej prasy emigracyjnej i analizujących treści opublikowane na łamach tego pisma.

Rozprawa składa się z czterech rozdziałów (z niewyjaśnionych i błędnych powodów rozdział pierwszy stanowi *Wstęp*), z których charakter wprowadzający ma drugi, zatytułowany *Geneza pisma i jego losy w latach 1940–1989*. W skrócie przedstawiono w nim warunki powstania pisma, jego twórców, finanse, niektóre sprawy techniczne i dodatki do periodyku.

Dwa zasadnicze rozdziały pracy, trzeci i czwarty, zatytułowano: *Życie literackie, literatura i inne działy piśmiennictwa na łamach „Dziennika Polskiego i Dziennika Żołnierza”* oraz *Kultura artystyczna na łamach „Dziennika Polskiego i Dziennika Żołnierza”*. W obu niezwykle wnikliwej analizie autorka poddała zamieszczone w londyńskim czasopiśmie publikacje dotyczące spraw kultury. Czytelnikom przybliżono treści zawierające poezję i prozę, przedstawiono życie literackie i sylwetki pisarzy, zestawiono recenzje publikowane na łamach pisma, scharakteryzowano interesujące emigrację problemy teatru, muzyki, plastyki i filmu. Te dwa niezwykle obszerne rozdziały dowodzą, jak wielki materiał źródłowy zgromadziła Chwastyk-Kowalczyk i jak wszechstronnie go przeanalizowała. Dzięki temu powstała praca prezentująca jedną z dziedzin życia polskiej emigracji, napisana na podstawie publikacji zamieszczonych w „Dzienniku Polskim i Dzienniku Żołnierza”, dowodząca, że periodyk „w latach 1944–1989 był ważną «emigracyjną panoramą», scalającą Polaków rozrzuconych po świecie, pełniącą funkcję informacyjną, integracyjną i kulturotwórczą oraz polityczną, patriotyczną i społeczną” (s. 417).

Charakteryzowaną publikację dopełnia obszerna bibliografia zawierająca wykorzystane materiały rękopiśmienne, źródła drukowane, opracowania i pomocnicze źródła informacyjne. W tej części pracy można było wydzielić (z pożytkiem dla czytelnika) w odrębną grupę licznie wykorzystane

przez autorkę pamiętniki i wspomnienia będące źródłami drukowanymi, a w pracy umieszczone w grupie opracowań. Z całkowicie niejasnych powodów w grupie „Źródła drukowane”, do której zaliczono oba analizowane przez Chwastyk-Kowalczyk periodyki („Dziennik Polski” z lat 1940–1943 i „Dziennik Polski i Dziennik Żołnierza” z lat 1944–1989), znalazły się również współczesne czasopisma, w których zamieszczono artykuły uwzględnione już w grupie opracowań. Niezwykle istotny w tego rodzaju publikacjach jest zamieszczony indeks nazwisk.

Jolanta Chwastyk-Kowalczyk po wydaniu w Kielcach w 2005 r. opracowania przedstawiającego londyński „Dziennik Polski” tym razem przygoto-

wała rozprawę szczegółowo ukazującą życie kulturalne polskiej emigracji, opierając się na tekstach zamieszczonych w „Dzienniku Polskim i Dzienniku Żołnierza”. Autorka konsekwentnie zrealizowała sformułowane we wstępie zamierzenia badawcze. Pracę charakteryzuje jasność konstrukcji i przejrzystość, została napisana poprawnym językiem i ewidentnie wzbogaca naszą wiedzę o nowe fakty dotyczące życia kulturalnego i dokonań polskiej emigracji w Londynie po II wojnie światowej.

Grażyna Gzella

*Instytut Informacji Naukowej
i Bibliologii Uniwersytetu
Mikołaja Kopernika w Toruniu*

Publikacja *Zarządzanie marketingowe biblioteką* ukazała się na rynku wydawniczym w 2008 r. dzięki staraniom Wydawnictwa Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu i stanowi pokłosie konferencji naukowej, która odbyła się w dniach 17–19 października 2007 r. w Chorzowie. Było to drugie spotkanie z cyklu organizowanego przez Komisję Zarządzania i Marketingu SBP, poświęconego zagadnieniom profesjonalnego zarządzania bibliotekami⁴. Tym razem organizatorem konferencji była Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu Wydział Zamiejscowy w Chorzowie, a jej problematyka ob-

⁴ Pierwsza konferencja „Zarządzanie kadrami w bibliotece” odbyła się w dniach 12–13 października 2006 r. w Łądku Zdrój.

Zarządzanie marketingowe biblioteką, pod red. Marleny Pigli, Poznań: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej 2008, 220 s.: il., ISBN 978-83-7205-265-0

jęła zagadnienia szeroko pojętego zarządzania marketingowego w placówkach bibliotecznych.

Omawiana pozycja zawiera dziewiętnaście artykułów napisanych przez dwudziestu jeden autorów. Tematyka zawartych w zbiorze referatów jest różnorodna. Recenzowane teksty odnoszą się do ciekawych, a dziś wręcz nieodzownych aspektów